

ÖĞRENCİ OLARAK TIP FAKÜLTESİNDE HEKİM OLARAK MESLEKTE BAŞARILI OLMAYI SAĞLAYAN ÖZELLİKLER

M. Aytül KASAPOĞLU

1. Giriş ve problem

Tıp öğrencilerinin hekimlik rolünü öğrenmeleri, "erişkin sosyalleşmesi" bağlamında sosyologların ilgilendikleri en önemli bir konudur. Bu alan, sosyal yapıda ortaya çıkan sosyal rolleri meydana getiren değerler, tutumlar, beceri ve davranış kalıplarının kazanılmasını içermektedir. İlk önceleri sosyalleşme çalışmaları, yaşamın ilk yıllarıyla sınırlıyken, artan derecede bir ilgi, onun yaşam boyu değişen Kızlarda süren bir süreç oluşuna yönelmiş bulunmaktadır. Böylece erişkin sosyalleşmesinin kuramsal ve uygulamalı olarak incelenmesi çalışmaları artmıştır. Bu açıdan tıp öğrencileri beceri, tutum ve değerleriyle hekimlik mesleki rolünü öğrenmeye ve bunu toplumca benimsendiği şekilde yerine getirmeye çalışmak durumundadırlar. Erişkin sosyalleşmesi, kuşkusuz eğitim ve öğretimden daha fazlasıdır. Bu yüzden de, Tezcan (1981; a)'mda belirttiği gibi, eğitim sosyolojisi sadece okullaşma ile ilgilenmeyip, yaşam boyunca toplumsallaşma ile ilgilenmektedir (s. 13). Merton (1957)'a göre, rolia» kazanılmasının iki geniş bölümü vardır: Doğrudan ve dolaylı öğrenme. Doğrudan öğrenme, didaktik bir biçimde işlenen derslerden sağlanırken; dolaylı öğrenme, öğretim üyeleriyle, sınıf arkadaşlarıyla hastalarla ve diğer sağlık ekibinin üyeleriyle ilişkinin bir yan ürünüdür. İşte özellikle bu dolaylı öğrenme sürecinin, sistematik olarak incelenmesi önemlidir (s. 41). Çünkü tıp öğrencisi hekimlik rolünü daha çok ilişki içinde bulunduğu arkadaş, hasta, öğretim üyesi ve teknik yardımcı personelden öğrenmektedir ki, bu özellik tıp fakültesini sosyal bir sistem haline getirmektedir. Nitekim hekimlik rolünün usta-çırak ilişkisi içinde öğrenildiği de sık sık öne sürülmektedir (Walton, 1967).

Tıp eğitimi, öğrencilerden mesleki bilgi ve klinik beceri kadar, ne kimlik mesleki rolüne uygun değer ve tutumların da kazanılmasının bek-

lendiği uzun ve formel bir eğitimidir. İlk yıldan başlayarak, son sınıfa kadar öğretim üyeleri, bilinçli ve sürekli olarak öğrencileri, bazı tutumlarında yüreklendirirken, bazılarında da karşı çıkma girişiminde bulunurlar. Merton (1957) ve Eron (1958) un da belirttikleri gibi, öğrencilere, iyi ve kötüye ilişkin değer ve tutumlar, doğrudan ve açıkça yapılan öğretimler sırasında değil, tıp fakültesinin sosyal çevresinden dolayı olarak kazandırılmaktadır (Walton, 1967, s. 331).

Hekimlerin dıştan denetlenmeleri pek mümkün olmadığı için, hastalara karşı yükümlülükleri konusunda mesleki değerler kazanmaları için eğitime gereksinimleri bulunmaktadır. Ayrıca Tezcan (1918; a)'nın da belirttiği gibi, meslek sahibinin yalnızca yetkili olduğunu kanıtlanması yeterli değildir; ayrıca onun güvenilir olması da gerekir (s. 260). Fakat eğitimciler, henüz bugünün öğrencileri, geleceğin doktorlarının, hastalarını istismar edici eğilimleri üzerinde etkili olabilecek öğrenim yaşantıları planlayacak ve bunları sağlayabilmelerine izin verecek bilgiler pek sahip değildirler.

Öğrencilerin tıp uygulamalarına temel olan ahlaki tutumları nasıl öğrendikleri henüz açıklanmaya muhtaçtır. Aslında Merton, Reader ve Kendall (1957), ile Becker, Geer ve Strauss (1961)'in da savundukları gibi, formel eğitimden çok, karmaşık bir sosyal yapı olarak fakültedeki değerleriklimi, hekimin mesleki gelişiminde can alıcı noktayı oluşturmaktadır (Walton, 1967 s. 331).

Öğrencilerin dolaylı olarak ve planlanmamış yollardan öğrendikleri mesleki bilgi ve beceriler, tutum araştırmaları sonucunda daha iyi anlaşılabilir hale gelmiştir. Öğrencilerin hastaları aşağıladıkları ve eğitimin son yıllarına doğru giderek artan bir şekilde sinik tutumlar geliştirdikleri de bulunmuştur (Eron, 1955; Walton, 1967, s. 331).

Öğrenciler üzerinde öğretim üyelerinin etkili oldukları ve bu durumun fakülteye göre değişiklikler gösterdiği artık bilinmektedir. Zaten Mead (1934)'de, kişinin bazı değer ve tutumları, kendisi için model oluşturan önemli kişilerden kazandığını ortaya koymuş bulunmaktadır. Nitekim tıp öğrencilerinin, öğretim üyelerinden bazılarında özel bir önem vererek, bu saygın kişilerin davranışlarını kendilerine örnek aldıklarına ilişkin pek çok çalışma yapılmıştır (Rogers, Caplovitz, Glaser, 1960; Walton, 1967, s. 331).

Sosyalleşme konusundaki ilk çalışmalarda, başarılı bireylerin, değerler ve tutumlar kazanma ile karakterize edildiği gösterilmiştir. Görüldüğü mesleki eğitimin aynı zamanda teknik olmayan yanlarını da öğ-

renerek, mesleğe hazırlananların daha avantajlı oldukları öteden beri bilinmektedir. Burdock, Cheek ve Zubin (1960), uzmanlık eğitiminde en başarılı öğrencilerin, hocalarına en çok benzeyenler olduğunu ortaya koymuşlarda (Walton, 1967, s. 332).

Sonuç olarak öğrencilerin hocalarında gözleyerek benimsedikleri kadar, gözardı ettikleri mesleki davranışların da belirlenmesi aynı derecede önem kazanmaktadır.

2. Amaç

Araştırmanın genel amacı, hekimlik mesleğine ilişkin medikal sosyolojik açıdan önemli bazı sorulara yanıt aramaktır. Aşağıda bu makalenin sınırlan çerçevesindeki amaç soruları sıralanmıştır:

a) Fakülte ve sınıflara göre, bir tıp öğrencisinin başarılı olmasını sağlayan özellikler değişmekte midir?

b) Fakülte ve sınıflara göre, bir hekimin başarılı olmasını sağlayan mesleki özellikler konusundaki düşünceler değişmekte midir?

3. Metodoloji

Sistem yaklaşımı benimsenerek yürütülen bu alan araştırmasında, Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversiteleri Tıp fakültelerinin ilk ve son sınıfları öğrencileri örneklem kapsamındadır.

Öğrencilerin tutumlarını değerlendirmede hem fiziksel, hem psikolojik hem de sosyolojik faktörleri içeren kapalı uçlu anket sorularından yararlanılmıştır. Ayrıca iyi bir hekim olmak için gerekli olduğu düşünülen 12 özelliğten oluşan bir cetvelin, dört aşamalı olarak (çok-oldukça-az-hiç önemli değil) değerlendirilmesi istenmiştir.

Araştırma bulguları, fakülte ve sınıflar arasında karşılaştırılmış ve ki-kare önemlilik testi aracılığıyla yorumlanmıştır.

4. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde önce, tıp öğrencilerinin fakültede başarılı olmalarında en önemli rol oynayan faktörler, daha sonra da başarılı bir hekim olabilmek için ne tür özelliklere sahip olunması gerektiği önem derecelerine göre tartışılmıştır.

Tablo 1'de fakülteye göre, bir tıp öğrencisinin başarılı olmasında en önemli rol oynayan faktörler verilmiştir. Tüm öğrenciler açısından, çalışma uğruna herşeyden vazgeçebüme (% 21.8) ile çabşmalar sırasında

Tablo 1. Fakülterele göre, bir öğrencinin tıp fakültesinde başarılı olmasında en önemli rol oynayan faktörler

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ank ara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	la
£1 Çabukluğu	—	—	1	0.4	5	1.9	9	5.5	15	1.9
Ayrıntıları Ezberleme Yeteneği	18	14.3	39	17.4	18	6.9	13	7.9	88	11.4
Teorik Bilgilerle Uğraşma	5	4.0	10	4.5	17	6.6	8	4.8	40	5.2
Pratik Bilgilerle Uğraşma	10	7.9	17	7.6	40	15.4	16	9.7	83	10.7
Fizik bilimlerle ilgili Önceki bilgiler	4	3.2	1	0.4	1	0.4	2	1.2	8	1.0
Sosyal bilimlerle ilgili Önceki bilgiler							1	0.6	1	0.1
Çalışma uğruna herşeyden vazgeçebilme	29	23.0	53	23.7	54	20.8	33	20.0	169	21.8
Diğer öğrencilerle birarada yaşama	1	0.8	2	0.9	—	—	1	0.6	4	0.5
Sakin ve rahat olabilme	19	15.1	48	21.4	56	21.6	40	24.2	163	21.1
Çok Sayıda Tıbbi Olguları Öğrenme	1	0.8	2	0.9	9	3.5	2	1.2	14	1.8
Çalışmalarda nelerle ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilme	32	25.4	38.	17.0	45	1.74	34	20.6	149	19.3
Tıp fakültesine uyum sağlama	4	3.2	9	4.0	9	3.5	4	2.4	26	3.4
Araştırma yürütme yeteneği	3	.2.4	4	1.8	5	1.9	2	1.2	14	1.8
Toplam	126	100	224	100	259	100	165	100	774	100

$$X^2 = 68.13107 \quad Sd:36 \quad P < 0.0010$$

sinirli ve gerilimli olmak yerine, rahat ve sakin olabilme (% 21.1) ve çalışmalarda nelerle ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilmenin (% 19.3), başarıda en önemli rol oynadığı belirtilmiştir. İstatistik-

tiksel olarak fakülteler arasında önemli farklılıklar gösteren bulgulara göre, el çabukluğu Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 5.5), ayrıntıları ezberleme Hacettepe Üniversitesi Türkçe Tıp Fakültesinde (% 17.4), teorik bilgilerle uğraşma Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 6.6), pratik bilgilerle uğraşma Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 15.4), fizik bilimlerle ilgili önceki bilgiler Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinde (% 3.2), çalışma uğruna her şeyden vazgeçebilme Hacettepe Üniversitesi Türkçe (% 23.7) ve İngilizce Tıp Fakültesinde (% 23.0), sınırlı ve gerilimli olmak yerine rahat ve sakin olabilme Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 24.2), çok sayıda tıbbi olguları öğrenme Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 3.5), çalışmalarda ne-
relere ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilme Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinde ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 20.6) en yüksek oranda önemli bulunmaktadır.

Tüm öğrenciler açısından da önemli bulunan çalışma uğruna her şeyden vazgeçebilmenin, Hacettepe Üniversitesinde görece olarak daha yüksek oranda belirtilmesi kadar, rahat ve sakin olabilme faktörünün Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde de daha önemsenmesi, bu fakültelerdeki ortam farklılıklarının küçük de olsa bir kanıtı olarak yorumlanabilir. ayrıntıları ezberleme yeteneğinin. Hacettepe Üniversitesi Türkçe Tıp Fakültesi öğrencilerine göre, çok daha önemli rol oynadığı bulgusu da, modern eğitim yöntemlerinin uygulandığının savunulduğu bir yer için ilginç bir noktadır.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde el çabukluğu becerisinin daha ön plana çıkması da, buradaki eğitimin uzun yıllar, Acil Yardım Trafik Hastahanesi'nde yürütülmesine bağlanabilir. Bilindiği üzere ancak 1986 yılında Gazi Üniversitesinin kendi binalarında tıp eğitimine geçilebilmiştir.

Tablo 2'de ilk ve son sınıflara göre, bir öğrencinin tıp fakültesinde başarılı olmasında rol oynayan faktörler karşılaştırmalı olarak verilmiştir. İstatistiksel olarak da önemli farklılıklar gösteren bulgular, birinci sınıftan son sınıfa doğru, el çabukluğunun, çok sayıda tıbbi bulguları öğrenmenin, çalışmalarda nerelere ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilmenin, tıp fakültesine uyum sağlamanın görece olarak daha çok önemsenmeye başladığını; buna karşılık, ayrıntıları ezberleme yeteneğinin, teorik bilgilerle uğraşmanın, fizik bilimlerle ilgili önceki bilgilerin, çalışma uğruna her şeyden vazgeçebilmenin, rahat ve sakin olmanın, araştırma yürütebilme yeteneğinin başarıda daha az rol oynadığının düşünüldüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo 2. İlk ve Son sınıflara göre, bir öğrencinin Tıp Fakültesinde başarılı olmasında en önemli rol oynayan faktörler

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
El çabukluğu	11	1.9	4	2.2	15	1.9
Ayrıntıları ezberleme yeteneği	73	12.4	15	8.1	88	11.4
Teorik Bilgilerle Uğraşma	20	3.4	20	0.8	40	5.2
Pratik Bilgilerle Uğraşma	63	10.7	20	10.8	83	10.7
Fizik Bil. İlgili Önceki Bilgiler	7	1.2	1	0.5	8	1.0
Sosyal Bil. İlgili Önceki Bilgiler	—	—	1	0.5	1	0.1
Çalışma Uğruna Herşeyden vazgeçebilmek	137	23.3	32	17.2	169	21.8
Diğer Öğrencilerle birarada yaşama	4	0.7	—	—	4	0.5
Sakin ve Rahat Olma	128	21.8	35	18.8	1.3	21.1
Çok sayıda tıbbi olguları öğrenme	9	1.5	5	2.7	14	1.8
Çalışmalarda nerelerde ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilme	108	18.4	41	22.0	149	19.3
Tıp Fak. uyum sağlama	16	2.7	10	5.4	26	3.4
Araştırma Yürütebilme yeteneği	12	2.0	2	1.1	14	1.8
Toplam	538	100	186	100	774	100

$$\chi^2 = 30.91599 \quad Sd: 12 \quad P < 0.0020$$

Tüm öğrenciler açısından tablo incelendiğinde başarıda en önemli rol oynadığı anlaşılan, çalışma uğruna her şeyden vazgeçebilenin, son sınıf öğrencileri arasında daha az önemsenmesi, öğrencilerin altı yıllık eğitim sürecinde bu faktörü içselleştirdiklerinin bir ifadesi olarak yorumlanabilir. Buna karşılık, ilk sınıf öğrencileri, uzun ve yoğun çalışmalarını gözlerinde daha fazla büyütmedikleri denilebilir, ikinci en fazla önemsenen, çalışmalarda nerelere ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebilmenin, son sınıfta çok daha fazla işaretlenmesi ise, yine altı yıl boyunca öğrencilerin adeta profesyonelleşmeleri ve fakülteye uyum sağlamalarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Nitekim, tıp fakültesine uyum sağlamanın önemli olduğunu kabul oranı da son sınıfta iki misli artmaktadır.

Fakültede öğrencilik sona erdikten sonra toplumdaki hekimlik mesleki rolünün başarılı bir şekilde yerine getirilebilmesi için, ne tür

özelliklere sahip olunmasının gerektiği, oldukça ayrıntılı bir biçimde soruşturulmuş ve bundan sonraki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 3'de fakülterle göre bir hekimin başarılı olmasında rol oynayan özellikler incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Tüm öğrenciler açısından ölçülü ve ağır başlı olmak ilk (% 22) toplum aktiviteleline katılma ikinci (% 17.2), kendine güvendiği havasını yaratma ise üçüncü sırada (% 13.8) önemli bulunmaktadır. Fakülterle açısından ise, ölçülü ve ağır başlı olma Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 25.6) muhafazakar elbiseler giyme Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinde (% 4), toplum aktiviteleline katılma Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 18.9), iyi bir hatip olma Hacettepe Üniversitesinin her iki tıp fakültesinde (% 3.5), iyi bir tıp fakültesinden mezun olma yine Hacettepe Üniversitesi'nin her iki tıp fakültesinde (% 11), kendine güvendiği havasını yaratma (güvenmediği zamanlarda bile) Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde (% 20.7) başarılı bir hekim olmada rol oynayan en önemli faktörler olarak kabul edilmektedir. Tıp fakülteleri içinde en yüksek puanla öğrenci kabul eden Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin, en iyi bir tıp fakültesinden mezun olmayı

Tablo 3. Fakülterle Göre, Bir Hekimin Başarılı Olmasında Rol Oynayan Özellikler

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Ölçülü ve ağırbaşlı olma	31	24.8	43	19.0	56	20.9	42	25.6	172	22.0
Muhafazakar elbiseler giyme	5	4.0	2	0.9	1	0.4	—	—	8	1.0
Toplum aktiviteleline katılma	22	17.6	35	15.5	47	17.5	31	18.9	135	17.2
İyi bir konuşmacı olma	4	3.2	8	3.5	4	1.5	4	2.4	20	2.6
En iyi bir tıp Fak. mezun olma	14	11.2	27	11.9	17	6.3	6	3.7	64	8.2
Kendine güvendiği havasını yaratma	13	10.4	29	12.8	32	11.9	34	20.7	108	13.8
Başka	36	28.8	82	34.3	111	41.4	47	28.7	276	35.2
Toplam	125	100	226	100	268	100	164	100	783	100

$$X^2 = 43.66309$$

$$Sd: 18$$

$$P < 0.0006$$

önemsemesi kadar, kendine güvenmediği zamanlarda bile güvendiği havasını yaratmanın Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde en fazla işa-retlenmesi, ilginç bulgular olmakla beraber, fazla beklenmeyen bir du-rum değildir.

Tablo 4'de ilk ve son sınıflara göre, bir hekimin başarılı olmasında rol oynayan özellikler incelenmiştir. İstatistiksel olarak da önemli fark-lılıklar gösteren tablodaki bulgular, birinci sınıftan son sınıfa doğru, ölçülü ve ağır başlı olmanın, muhafazakar elbiseler giymenin, toplum ak-tivitelerine katılmanın, en iyi bir tıp fakültesinden mezun olmanın başa-rılı bir hekim olmada daha az önemli rol oynadığını; buna karşılık, iyi bir hatip olma ile, kendine güvendiği havasını yaratmanın daha fazla önemsendiğini ortaya koymaktadır. Kısaca, son sınıf öğrencileri arasın-da insanları etkilemede, giyim-kuşam gibi dış görünüşten çok, iyi konuş-macı olma ve kendine güvenen bir kişilik sergilemenin önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Tablo 4. İlk ve Son Sınıflara Göre, Bir Hekimin Başarılı Olmasında Rol Oynayan Özellikler

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Ölçülü ve Ağırbaşlı Olma	145	24.3	27	14.4	172	22.0
Muhafazakar elbiseler giyme	7	1.2	1	0.5	8	1.0
Toplum Aktivitelerine katılma	111	18.6	24	21.8	135	17.2
İyi konuşmacı olma	12	2.0	8	4.3	20	2.6
En iyi bir tıp fak. mezun olma	51	8.6	13	7.0	64	8.2
Kendine güvendiği havasını yaratma	77	12.9	31	16.6	108	13.8
Başka	193	32.4	83	44.4	276	35.2
Toplam	596	100	187	100	783	100

$$X^2 = 20.18111 \quad Sd: 6 \quad P < 0.0026$$

Tablo 3 ve 4 de bir hekimin başarılı olmasında rol oynayan faktörler incelenmiş bulunmaktadır. Anketin başka bir yerinde öğrencilere bu kez de, "iyi bir hekim olmak için gerekli özellikler nelerdir" sorusu yöneltil-miş ve ayrıntılı bir biçimde 12 özellikten oluşan bir cetveli, dört aşama-da (çok önemli-oldukça-az-hiç önemli değil biçimde) değerlendirmeleri istenmiştir. Kuşkusuz iyi bir. hekim, başarılı olarak değerlendirilen bir

hekimdir. Burada amaç ise, iyi ya da başarılı arasındaki farkın analizinden çok, genel olarak öğrencilerin mesleki tutum ve değerlerinin sağlıklı bir biçimde değerlendirilmesidir. Kısaca yanıtlar, sınama sorularıyla sınanmaya çalışılmıştır.

Tablo 6'dan itibaren verilmeye başlanan bu değerlendirmelere geçmeden önce, söz konusu cetveldeki 12 özellik arasında en önemli bulunanlara ait oranlar, tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. İyi Bir Hekim Olmak İçin Gerekli Özelliklerin En Önemlisi hangisidir?

	En Önemli		Önem Sırası
	S	%	
İyi Görünüş	5	0.7	12.
Sıcak ve Hoşnut edici Kişilik	70	9.2	4.
Tıba kendini adanmışlık	174	22.7	2.
İleri Zeka	14	1.8	11.
Zamanı İyi Kullanma	19	2.5	9.
Doğruluk / namusluk	57	7.5	5.
Bilimsel meraklılık	54	7.1	6.
Organize biçimde düşünmek	88	11.5	3.
Araştırma Yeteneği	22	2.9	8.
İnsanlarla Geçinme Yeteneği	33	4.3	7.
Kendi sınırlılıklarını bilme	17	2.2	10.
Tıptan Gerçekten Hoşlanma	212	27.7	1.
TOPLAM	767	100.00	

Öğrencilerin iyi bir hekim olmak için, en önde tıptan gerçekten hoşlanma (% 27.7) ve tıba kendini adanmışlığı (% 22.7) belirtmeleri, tıp mesleğinin özellikleri açısından beklenen bir durumdur. Üçüncü sıradaki organize biçimde düşünme yeteneği de (% 11.5) gerçekten iyi bir hekim olmada gerekli bir özelliktir ve öğrenciler bunun bilincindedirler.

Tablo 6'da fakültelere göre "iyi görünüş" özelliğinin önem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır. Zaten iyi görünüş, tüm özellikler içinde en son sırayı almaktaydı (Bkz. Tablo 5).

Tablo 6. Faklterelere Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin İyi Görünüşünün nem Derecesi

	H.. İngilizce		H.. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok nemli	19	15.0	44	19.5	51	19.3	42	25.0	156	19.9
Oldukça	70	55.1	118	52.2	131	49.6	80	47.6	399	50.8
Az	29	22.8	50	22.1	69	26.1	38	22.6	186	23.7
Hiç nemli Değil	9	7.1	14	6.2	13	4.9	8	4.8	144	5.6
Toplam	127	100	226	100	264	100	168	100	785	100

$$X^2 = 6.87509 \quad Sd:1 \quad P>65.01$$

Tablo 7'de ilk ve son sınıflara göre, "iyi görünüşü" zelliğinin önem derecesi" incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Tablodaki bulgular, son sınıfa doğru bir hekimin başarısında iyi görünüşün daha fazla önemsemeye başladığını göstermektedir. Bu bulgular Tablo 4'de kilerle karşılaştırıldığında, iyi görünüşü ile kastedilenin aslında 'giyim kuşam değil, hitap etmesini bilmek, ..kendine güvenen bir görüntü sergilemek olduğu söylenbilir.

Tablo 7. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin İyi Görünüşünün nem Derecesi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok nemli	109	18.4	47	24.6	156	19.9
Oldukça	289	48.7	110	57.6	399	50.8
Az	154	25.9	32	16.8	186	23.7
Hiç nemli Değil	42	7.1	2	1.0	44	5.6
Toplam	594	100	191	100	785	100

$$X^2 = 19.60632 \quad Sd:3 \quad P<0.0002$$

Tablo 8'de faklterelere göre, iyi bir hekim olmak için, "sıcak ve hoşnut edici bir kişiliğin" nem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Fakltereler arasındaki bu farklılık, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ğrencilerinin bu özelliğe çok daha fazla önem vermelerinden kaynaklanmaktadır (% 71.67). Buna karşılık, Hacettepe Üniversitesi Türkçe Tıp Fakültesi ğrencileri göreli olarak, sıcak ve hoşnut edici bir kişiliğe sahip olmayı daha az önemli bulmakta-

ılır denilebilir. Tüm öğrenciler açısından bu özelliğin dördüncü sırada önemli bulunduğu ise Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Fakülterele Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin "Sıcak ve Hoşnut Edici Kişiliğin" önemi

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	67	52.3	113	49.8	147	54.9	121	71.6	448	56.6
Oldukça	60	46.9	100	44.1	108	40.3	47	27.8	315	39.8
Az	1	0.8	14	6.2	10	3.7	1	0.6	26	3.3
Hiç Önemli Değil	—	—	~	--	3	1.11	—	—	3	0.4
Toplam	128	100	227	100	268	100	169	100	792	100

$$X^2 = 35.86107 \quad Sd:9 \quad P < 0.0000$$

Tablo 9'da ilk ve son sınıflara göre, sıcak ve hoşnut edici bir kişiliğe sahip olmanın önem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. İlk sınıftan son sınıfa doğru bu özelliğin daha az önemli bulunmaya başladığı tablodan anlaşılmaktadır.

Tablo 10'da fakülterele göre "tıbba kendini adanmışlığın" önem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Tüm öğrenciler arasında ikinci sırada önemli bulunan bu özellik en çok Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinde önemli bulunmuştur. Fakat daha önceleri nedenleri belirtildiği üzere, Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinin ancak birinci sınıf öğrencilerine bu soru yöneltilmiştir. Tablo 11'de de zaten bu özelliğin, daha çok birinci sınıflarda

Tablo 9. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin "Sıcak ve Hoşnut Edici Kişiliğin Önemi"

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	350	58.3	98	51.0	448	56.6
Oldukça	235	39.2	80	41.7	315	39.8
Az	13	2.2	13	6.8	26	3.3
Hiç Önemli Değil	2	0.3	1	0.5	3	0.4
Toplam	600	100	192	100	792	100

$$X^2 = 11.12326 \quad Sd:3 \quad P < 0.0111$$

önemsendiği gösterilmiş bulunmaktadı. Bu gúzden, fakúlteler arasında esas farklılığın, tıbbı kendini adamışlığı, az önemli bulanların, en yüksek oranda bulunduğu, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakúltesi öğrencilerinin görüşlerinden (% 15.8) kaynaklandığını söylemek daha doğru olacaktır.

Tablo 10. Fakúltelere Göre İyi Bir Hekim Olmak İçin "Tıbbı Kendini Adamışlığın" önemi

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	72	56.3	97	42.5	136	50.7	81	48.2	386	48.7
Oldukça	41	32.0	89	39.0	107	39.9	72	42.9	309	39.0
Az	13	10.2	36	15.8	23	8.6	15	8.9	87	11.0
Hiç Önemli Değil	2	1.6	6	2.6	2	0.7	—	—	10	1.3
Toplam	128	100	228	100	268	100	168	100	792	100

$$X^2 = 18.88979 \quad Sd:9 \quad P < 0.0261$$

Tablo 11'de ilk ve son sınıflara göre iyi bir hekim olmak için tıbbı kendini adamışlığın önem derecesi incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar gösteren bulgular, bu özelliğin birinci sınıfta, çok daha önemli bulunmasına karşın; son sınıfa doğru giderek azaldığını ortaya koymaktadır. Son sınıf öğrencilerinin bu yüzden daha realist oldukları söylenebilirse de, mesleğin gerekleri aksi yöndedir.

Tablo 11. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin "Tıbbı Kendini Adamışlığın Önemi"

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	331	55.3	55	28.5	386	48.7
Oldukça	209	34.9	100	51.8	309	39.0
Az	54	9.0	33	17.1	87	11.0
Hiç Önemli Değil	5	0.8	5	2.6	10	1.3
Toplam	599	100	193	100	792	100

$$X^2 = 44.41000 \quad Sd:3 \quad P < 0.0000$$

Tablo 12'de fakültelere göre "ileri zekaya sahip olmanın" iyi bir hekim olmadaki önem derecesi incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar gösteren bulgular, yine Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp Fakültesinde, bu özelliği en önemli bulmanın yüksek olduğunu göstermektedir. Tablo 11 için yapılan açıklamalar burada da geçerlidir ve Tablo 12'deki bu durum daha çok, Hacettepe Üniversitesi İngilizce Tıp öğrencilerin yalnızca birinci sınıfta olanlarının, örneklemede yer almasından kaynaklanmaktadır. Fakat Hacettepe Üniversitesi Türkçe Tıp Fakültesi öğrencileri arasında da, diğer Fakültelerden daha fazla, ileri zekayı çok önemli bulanların yer alması (% 16.7), Hacettepe Üniversitesinde genel olarak bu kanının daha yaygın olduğunu göstermektedir. Kısaca, kendilerini belki de ileri zekâlı bulmakta olabilirler. Tüm öğrenciler açısından bu özelliğin önem derecesi ise 11. sıradadır (Bkz. Tablo 5).

Tablo 12. Fakültelere Göre İyi Bir Hekim Olmak İçin "İleri Zeka'nın Önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	30	23.4	38	16.7	29	10.9	22	13.3	119	15.1
Oldukça	67	52.3	114	50.2	137	51.5	82	49.4	400	50.8
Az	28	21.9	57	25.1	78	29.3	48	28.9	211	26.8
Hiç Önemli Değil	3	2.3	18	7.9	22	8.3	14	8.4	57	7.2
Toplam	128	100	227	100	266	100	166	100	787	100

$$X^2 = 17.33869 \quad Sd:99 \quad P<0.0437$$

Tablo 13 de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmada "ileri zekaya sahip olmanın" önem derecesi karşılaştırmak olarak verilmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar bulunmuştur. Bulgular, ileri ze-

Tablo 13. İlk ve Son Sınıflara Göre İyi Bir Hekim Olmak İçin "İleri Zekanın Önemi"

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	104	17.4	15	7.9	119	15.1
Oldukça	307	51.4	93	48.9	400	50.8
Az	152	25.5	59	31.1	211	26.8
Hiç Önemli Değil	34	5.7	23	12.1	57	7.2
Toplam	597	100	190	100	787	100

$$X^2 = 18.68096 \quad Sd:3 \quad P<0.0003$$

kanın ilk sınıflarda daha çok önemsenirken, son sınıfta giderek azaldığını gösterir yöndedir. Hatta hiç önemli değil diyenler son sınıfta iki kat daha fazladır.

. Tablo 14 de fakülterele göre, iyibir hekim olmak için zamanı iyi kullanmanın önemi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır. Tüm öğrenciler arasında bu özelliğe verilen önem derecesi de, zaten oldukça gerilerde olup, dokuzuncu sıradadır.

Tablo 14. Fakülterele Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin "Zamanı İyi Kullanmanın" Önemi

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	s	o	S	o	S	%	S	%
Çok Önemli	65	51.2	105	46.1	117	43.7	76	45.8	363	46.0
Oldukça	56	44.1	94	41.2	119	41.4	71	42.8	340	43.1
Az	6	4.7	24	10.5	23	10.4	17	10.2	75	9.5
Hiç Önemli Değil	—	—	5	2.2	4	1.5	2	1.2	11	1.4
Toplam	127	100	228	100	268	100	166	100	789	100

$$X^2 = 7.9115 \quad Sd:19 \quad P>0.5431$$

Tablo 15'de ilk ve son sınıflara göre, zamanı iyi kullanmanın önemi incelenmiş ve yine istatistiksel olarak önemli bir farklılık behrlenemiştir. Zamanı iyi kullanmanın toplumsal boyutta bir sorun olmasına karşın, bilincinde olunmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 15. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi bir bekim olmak için "Zaman İyi Kullanmanın" Önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	288	48.2	75	39.1	363	46.0
Oldukça	242	40.5	98	51.0	340	43.1
Az	58	9.7	17	8.9	75	9.5
Hiç Önemli Değil	9	1.5	2	1.0	11	1.4
Toplam	597	100	192	100	789	100

$$X^2 = 6.72064 \quad Sd:3 \quad P>0.0814$$

Tablo 16'da fakülterele göre, doğruluk ya da namusluluk özelliğinin iyi bir hekim olmada önem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak

önemli farklılıklar bulunmuştur. Bulgular Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde bu özelliğin çok daha fazla önemsendiğini göstermektedir (% 69.6). Hiç önemli bulmayanlar ise, Hacettepe Üniversitesinin her iki tıp fakültesinde de görece olarak daha fazladır. Bu sosyal değer, görece olarak, kasaba ve küçük kent kökenli ve düşük eğitilmiş ailelerden gelenlerin daha fazla olduğu kesimde daha çok önemsendiği, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde görülen yüksek orandan anlaşılmaktadır.

Tablo 16. Fakülterele Göre İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Doğruluk/Namussuluğun önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	78	60.9	114	50.4	171	63.8	117	69.6	480	60.8
Oldukça	38	29.7	88	38.9	85	31.7	43	25.6	254	32.3
Az	8	6.3	16	7.1	12	4.5	8	4.8	44	5.6
Hiç Önemli Değil	4	3.1	8	3.5	—	—	—	—	12	1.5
Toplam	128	100	226	100	268	100	168	100	790	100

$$X^2 = 28.96655 \quad Sd:9 \quad P < 0.0007$$

Tablo 17'de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim, olmada doğruluk ya da namussuluk özelliğinin önem derecesi incelenmiştir, istatistiksel olarak önemli farklılıklar gösteren bulgular, ilk sınıftan son sınıfa doğru bu özelliğe verilen önem derecesinde düşmeler olduğunu göstermektedir. Kuşkusuz bu doğruluk ya da namus kavramından öğrencilerin ne anladığına değişen bir durumdur. Fakat tüm öğrenciler arasında beşinci olarak değerlendirilmesi oldukça önemsendiğini göstermektedir.

Tablo 17. İlk ve Son Sınıflara Göre İyi bir Hekim Olabilmek İçin "Doğruluk/Namussuluğun" önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	381	63.5	99	52.1	480	60.8
Oldukça	181	30.2	73	38.4	254	32.2
Az	27	4.5	17	8.9	44	5.6
Hiç Önemli Değil	11	1.8	1	0.5	12	1.5
Toplam	600	100	190	100	790	100

$$X^2 = 12.88918 \quad Sd:3 \quad P < 0.0049$$

Tablo 18'de fakülterele göre iyi bir hekim olmada "bilimsel meraklılığın" önemi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmamıştır. Fakat bulgular, Hacettepe Üniversitesinin her iki tıp fakültesinde de bu özelliğin daha çok önemsendiğini gösterir niteliktedir. Tüm öğrenciler için bu özelliğin önem derecesi altıncıdır.

Tablo 18. Fakülterele Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Bilimsel Meraklılığın Önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	/o	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	68	53.1	112	49.3	114	42.5	73	43.7	367	46.5
Oldukça	49	38.3	95	41.9	131	48.9	78	46.7	353	44.7
Az	7	5.5	17	7.5	21	7.8	16	9.6	61	7.7
Hiç Önemli Değil	4	3.1	3	1.3	2	0.7	—	—	9	1.1
Toplam	128	100	227	100	268	100	167	100	790	100

$$X^2 = 13.95147 \quad Sd:9 \quad P>0.1241$$

Tablo 19 da ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmak için bilimsel merakın önemi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli farklılıklar saptanmıştır. İlk sınıfta çok önemli bulunan bu özellik (% 49.3), son sınıfta oldukça önemli bulunmaktadır denilebilir (% 53.1).

Tablo 19. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Bilimsel Meraklılığın" Önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	295	49.3	72	37.5	367	46.5
Oldukça	251	42.0	102	53.1	353	44.7
Az	45	7.5	16	8.3	61	7.7
Hiç Önemli Değil	7	1.2	2	1.0	9	1.1
Toplam	598	100	192	100	790	100

$$X^2 = 8.56824 \quad Sd: 3 \quad P<0.0356$$

Tablo 20'de fakülterele göre "organize biçimde düşünme" yeteneğinin önem derecesi incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmamasına rağmen, Hacettepe Üniversitesi Türkçe Tıp Fakül-

TESİNİN öğrencileri arasında bu özelliği çok önemli bulanlar daha fazladır (% 56.1). Tüm öğrenciler için ise, organize düşünme üçüncü en önemli özelliktir (Bkz. Tablo 5).

Tablo 20. Fakülterele Göre, İyi Bir Hakim Olabilmek İçin "Organize Biçimde Düşünmenin önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	.59	47.6	128	56.1	122	46.9	70	42.2	379	48.7
Oldukça	54	43.5	87	38.2	113	43.5	78	47.0	332	42.7
Az	8	6.5	13	5.7	23	8.8	14	8.4	58	7.5
Hiç Önemli Değil	3	2.4	—	—	2	0.8	4	2.4	9	1.2
Toplam	124	100	228	100	260	100	166	100	778	100

$$X^2 = 15.05052 \quad Sd:9 \quad P>0.0896$$

Tablo 21'de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmak için organize biçimde düşünmenin önem derecesi verilmiştir. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar, son sınıfların bu özelliği çok daha fazla önemli bulmalarıyla ortaya çıkmaktadır denilebilir.

Tablo 21. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi bir Hekim Olabilmek İçin "Organize Biçimde Düşünmenin" Önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	266	45.2	113	59.8	379	48.7
Oldukça	262	44.5	70	37.0	332	42.7
Az	52	8.8	6	3.2	58	7.5
Hiç Önemli Değil	9	1.5	—	—	9	1.2
Toplam	589	100	189	100	778	100

$$X^2 = 17.16625 \quad Sd: P < 0.0007$$

Tablo 22 de fakülterele göre iyi bir hekim olmak için "araştırma yeteneğinin" önem derecesini incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır. Tüm öğrenciler arasında zaten bu özelliğe sekizinci sırada yer verilmiştir. (Bkz. Tablo 5).

Tablo 22. Faklterelere Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek için "Araştırma Yeteneğinin nemi"

	H. . İngilizce		H. . Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	la	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok nemli	62	48.4	99	43.2	99	37.2	72	42.9	332	42.0
Oldukça	51	39.8	106	46.3	131	49.2	73	43.5	361	45.6
Az	14	10.9	22	9.6	32	12.0	23	13.7	81	11.5
Hiç nemli Değil	1	0.8	2	0.9	4	1.5	—	—	7	0.9
Toplam	128	100	229	100	266	100	168	100	791	100

$$X^2 = 8.89106 \quad \text{DSd:9} \quad P > 0.4474$$

Tablo 23'de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmada araştırma yeteneğinin önemi incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar gösteren bulgular, bu özelliğin en çok ilk sınıfta önemli bulunduğunu ve giderek az önemsenmeye başladığını ortaya koymuştur. Araştırma yeteneğinin son sınıflar arasında az önemsenmesi, hekim adaylarının kendilerini daha çok uygulayıcı olarak gördüklerinin ve olumsuz bir gelişmenin kanıtı olarak yorumlanabilir.

Tablo 23. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olmak İçin "Araştırma Yeteneğinin" nemi

..	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	s .	%
Çok nemli	280	46.8	52	26.9	332	42.0
Oldukça	252	42.1	109	56.5	361	45.6
Az	61	10.2	30	15.5	91	11.5
Hiç nemli Değil	5	0.8	2	1.0	7	0.5
Toplam	598	100	193	100	791	100

$$X^2 = 23.99662 \quad \text{Sd: 3} \quad P < 0.0000$$

Tablo 24'de faklterelere göre, iyi bir hekim olmak için, "insanlarla geçinme yeteneğinin önemi incelenmiştir. Fakltereler arasında istatistiksel olarak farklılıklar bulunmakla beraber, tıp mesleği için çok önemli olan bu özelliğin ancak yedinci sıralarda önemsenmesi düşündürücüdür (Bkz. Tablo 5). Bulgular, insanlarla geçinme yeteneğinin en çok Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ğrencileri arasında önemsendiğini göster-

mektedir (% 61.1). Tablo 16 açıklanırken yapılan yorumlar burada da büyük ölçüde geçerlidir.

Tablo 21. Fakülteleere Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "İnsanlarla Geçinme Yeteneğinin Önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	59	46.5	102	44.7	125	46.6	102	61.1	388	49.1
Oldukça	52	40.9	107	46.9	112	41.8	59	35.3	330	41.8
Az	14	11.0	14	6.1	26	9.7	4	2.4	58	7.3
Hiç Önemli Değil	2	1.6	5	2.2	5	1.9	2	1.2	14	1.8
Toplam	127	100	228	100	268	100	167	100	790	100

$$X^2 = 20.37637 \quad Sd:9 \quad P<0.0157$$

Tablo 25 de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmada "insanlarla geçinme yeteneğinin önemi" incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar gösteren bulgular, bu özelliğin son sınıflarda "oldukça" benimsenirken (% 52.3), birinci sınıflarda "çok" daha önemli bulunduğunu göstermektedir (% 52.9). Yabancı ülkelerde de bu tür değişmelerin meydana geldiği, araştırmalarla ortaya konmuş bulunmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse, idealizmin yerini realizm almakta; hekimler, insanlarla geçinmeyi daha az önemsemeye öğrencilik yıllarından başlamaktadırlar.

Tablo 25. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi bir Hekim Olabilmek için "İnsanlarla İyi Geçinmenin Önemi"

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	316	52.9	72	37.3	338	49.1
Oldukça	229	38.4	101	52.3	330	41.9
Az	43	7.2	15	7.8	58	7.3
Hiç Önemli Değil	9	1.5	5	2.6	14	1.8
Toplam	597	100	193	100	790	100

$$X^2 = 15.09773 \quad Sd:3 \quad P<0.0017$$

Tablo 26'da fakülterle göre, iyi bir hekim olmak için, "kendi sınırlılıklarını bilmenin" önem derecesi incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır. Bu özelliğe tüm öğrenciler arasında 10. sırada önem verildiği Tablo 5'in incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Tablo 26. Fakülterle Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Kendi Sınırlılıklarını Bilmenin Önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	52	41.3	99	43.2	84	31.8	67	40.4	302	38.5
Oldukça	54	42.9	96	41.9	130	49.2	73	44.0	353	45.0
Az	16	12.7	28	12.2	45	17.0	22	13.3	111	14.1
Hiç Önemli Değil	4	3.2	6	2.6	5	1.9	4	2.4	19	2.4
Toplam	126	100	229	100	264	100	166	100	785	100

$$X^2 = 9.5859k \quad Sd:9 \quad P>0.3850$$

Tablo 27 de ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmada, kendi sınırlılıklarını bilme incelenmiş ve yine istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 27. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Kendi Sınırlılıklarını Bilmenin" Önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	235	39.5	67	35,3	302	38.5
Oldukça	261	43.9	92	48.4	353	45.0
Az	82	13.8	29	15.3	111	14.1
Hiç Önemli Değil	17	2.9	2	1.1	19	2.4
Toplam	595	100	190	100	785	100

$$X^2 = 3.49631 \quad Sd:3 \quad P>0.3213$$

Tablo 28'de fakülterle göre, iyi bir hekim olmak için, "tıptan gerçekten hoşlanmanın" önemi incelenmiştir. İstatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmamakla birlikte, tüm öğrencilerin birinci sırada en çok işaretlediği bu özelliğin, tüm fakülterlerde çok önemsendiği açıktır.

Tablo 28. Fakülterele Göre İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Tıptan Gerçekten Hoşlanmanın Önemi"

	H.Ü. İngilizce		H.Ü. Türkçe		Ankara		Gazi		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	74	57.8	144	62.9	182	67.9	128	76.2	528	66.6
Oldukça	46	35.9	65	28.4	70	26.1	33	19.6	214	27.0
Az	6	4.7	15	6.6	11	4.1	5	3.0	37	4.7
Hiç Önemli Değil	2	1.6	5	2.2	5	1.9	2	1.2	14	1.8
Toplam	128	100	229	100	268	100	168	100	793	100

$$X^2 = 15.28595 \quad Sd: 9 \quad P > 0.0834$$

Tablo 29'da ilk ve son sınıflara göre, iyi bir hekim olmak için "tıptan gerçekten hoşlanmanın önemi karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunamamıştır. Öğrencilerin bu kanılarını altı yıl içinde pek fazla değiştirmeyerek, halâ çok önemli buldukları söylenebilir.

Tablo 29. İlk ve Son Sınıflara Göre, İyi Bir Hekim Olabilmek İçin "Tıptan Gerçekten Hoşlandığının" Önemi

	İlk Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Çok Önemli	410	68.3	118	61.1	528	66.6
Oldukça	157	26.2	57	29.5	214	27,0 »
Az	22	3.7	15	7.8	37	4.7
Hiç Önemli Değil	11	1.8	3	1,6	14	1.8
Toplam	600	100	193	100	793	100

$$X^2 = 7.08751 \quad Sd: 3 \quad P > 0.0692$$

SONUÇ

Öğrenci olarak fakültede, hekim olarak meslekte başarılı olmayı sağlayan özellikler: Çalışma uğruna herşeyden vazgeçebilme; çabşmalar sırasında sinirli ve gerilimli olmak yerine, rahat ve sakin olabilmekle çalışmalarda nerelere ağırlık verileceğine kendi kendine karar verebil-

menin bir tıp öğrencisinin başarısında en önemli rol oynayan faktörler olduğu ve bu düşüncelerin fakülteler ve sınıflara göre değişiklikler gösterdiği; hekimin başarılı olmasında ise, ölçülü ve ağır başlı olma; toplum aktivitelerine katılma ve kendine güvendiği havasını yaratmanın önemli görüldüğu, fakat bu düşüncelerin fakülte ve sınıflara göre değişiklikler gösterdiği; iyi bir hekim olmak için ise, en önde tıbtan gerçekten hoşlanma ve tıbbı kendine adanışlığın geldiği ve tıp mesleği açısından bunun beklenen bir durum olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Becker, H.S. (1956) *Interviewing Medical Students*, American Journal of Sociology, 62 s.: 199—201.
- Becker, H.S., Geer, B., Hughes, E.C. and Strauss, A.S. (1961). *Boys in White Student Culture in Medical School*, Chicago, University of Chicago Press.
- Becker, H.S., Geer, B. (1983). *The Fate of Idealism in Medical School*. In Social Interaction, Ed. by Howard Robboy and C. Clark, New York St. Martin Press.
- Eron, L.D. (1955). *Effect of Medical Education on Medical Students Attitudes*. J. Med. Educ. v. 30. s. 559—566.
- Eron, L.D. (1958). *The Effect of Medical Education on Attitudes*. A follow-up study. In the Ecology of Medical Student. Ed. H.H. Gee ve R.J. Glaser, Association of American Medical Collges, Evanston, Illinois.
- Merton, R.K., Reader, G.G. and Kendall, P.L. (1957). *The Student. Physician*. Harvard University Press, Cambridge Mass.
- Merton, R.K. (1957). *Social Theory and Social Structure*, New York, Free Press.
- Rogers, C.L., Caplowitz, D., Glaser, W.A. (1960), *Student-Faculty Relations in Medical School*, Bureau of Applied Social Research, New York, Columbia Uni.
- Tezcan, M. (1981). *Eğitim Sosyolojisine Giriş*, A.Ü. Eğitim Fak. Yay. No: 91.
- Walton, H.J. (1967) *The Measurement of Medical Students, Attitudes*. British Journal of Medical Education, V. 1, s. 330—340.